

ERKENNING EN IDENTITEIT

een vraag naar rechtvaardigheid

Ieder mens verlangt naar erkenning. We willen graag gezien en gehoord worden. Geaccepteerd zoals we werkelijk zijn. En we willen graag dat onze intenties op waarde worden geschat. Van dit verlangen naar erkenning worden we ons pas echt bewust als er sprake is van gemís aan erkenning. Wanneer we genegeerd worden bijvoorbeeld en je het idee krijgt dat je er niet toe doet. Of wanneer we verkeerd begrepen en geïnterpreteerd worden. En in de ogen van de ander iemand worden waarin we onszelf niet herkennen. Dit gevoel roept ergernis op, maakt machteloos, kwaad of verdrietig. We hebben het gevoel dat ons onrecht wordt aangedaan. Dat onze eigenheid en identiteit in het geding is.

Erkenning en identiteit liggen in elkaars verlengde. Maar wat ís erkenning eigenlijk? Hoe werkt het? Waarom kunnen we niet zonder terwijl we het tegelijkertijd niet op kunnen eisen? En wat houdt identiteit in? Wat zegt het over het beeld dat we van ons zelf hebben maar in dat zelfbeeld tegelijkertijd afhankelijk zijn van de ander? Waarom zijn erkenning en identiteit zó belangrijk dat er ruzies door kunnen ontstaan in families en vriendenkringen. En oorlogen gevoerd worden om een eigen identiteit en cultuur?

Hedendaagse filosofen laten op de vraag naar erkenning en identiteit een boeiend licht schijnen. Waarbij de vraag naar rechtvaardigheid steeds een rol speelt. Zoals de Canadese filosoof Charles Taylor, die probeert te begrijpen wat het betekent om 'individu' te willen zijn vanuit de waarde die het individu daar zelf aan geeft. Waarbij we 'onzelf-zijn' bijna als een morele plicht zien en ervaren. En de Amerikaanse filosoof en politicoloog Francis Fukuyama die zich afvraagt hoe het komt dat populisme tegenwoordig zo succesvol is. Vaak wordt dit verklaard vanuit economische motieven maar Fukuyama geeft aan dat het voortkomt uit een behoefte aan identiteit. Hij geeft een boeiend inzicht in de ontstaansgeschiedenis van de hedendaagse eis om als individu erkend te worden. En de Ghanees-Amerikaanse filosoof Kwame Anthony Appiah. Hij onderzoekt de kwalen die voortkomen uit een te sterke waarde die we hechten aan identiteit en het identiteitspolitieke denken. Een verfrissend tegengeluid. Iedere filosoof staat op de schouders van de reuzen voor hen. Tijdens de lezing wordt dan ook verwezen naar het werk van Aristoteles en Hegel, grondleggers van het denken over erkenning en identiteit.

Corrie Haverkort